

ขันตั้ง : เครื่องบูชาครูล้านนา

ขันตั้ง คือของที่จัดไว้สำหรับบูชาหรือยกครูในเวลาจะประกอบพิธี สิ่งของที่จัดใส่ในพาน ในขันโตก หรือในภาชนะอื่น ๆ นั้นเป็นของที่ครูบาอาจารย์ท่านกำหนดให้บูชาครูนั้นมีหลายอย่าง ส่วนมากเป็นของที่มีขายคั้งในสมัยก่อน ซึ่งใช้บริโภคใช้สอยในชีวิตประจำวัน เช่น หมาก พลุ ดอกไม้ เทียน ผ้าขาว ผ้าแดง ข้าวเปลือก ข้าวสาร เป็นต้น

ขันตั้งนั้นไม่จำกัดเฉพาะจะต้องแต่งดาใส่ไว้ในขันหรือพาน ส่วนใหญ่จะใส่ในภาชนะที่มีก้นลึกพอสมควร และไม่ให้ใหญ่เกินไป นิยมกันมากคือถ้วยสังกะสี หรือที่เรียกกาะมัง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 12 นิ้วขึ้นไป แต่ถ้าขันตั้งหลวง หรือ ขันตั้ง 108 ก็ใช้ขันโตกใบใหญ่เป็นที่รองรับ

การกำหนดสิ่งของเป็นขันตั้งแต่ละอย่าง แต่ละงานไม่เหมือนกัน ใช้สิ่งของไม่เท่ากัน ขันตั้งจะมีเท่าใดดูที่สวดดอกไม้ และสวดหมากพลูเป็นสำคัญ มีตั้งแต่ 4, 8, 12, 32, 36, 108 ซึ่งเป็นตัวเลขที่มีความหมายเกี่ยวกับธาตุทั้ง 4 คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ และเกี่ยวกับคุณที่ศักดิ์สิทธิ์ มีคุณมารดา บิดา คุณพระรัตนตรัย

ถ้า 4 ได้แก่ ธาตุ 4 หรือ อริยสัจ 4

ถ้า 8 ได้แก่ มรรคมงคล 8

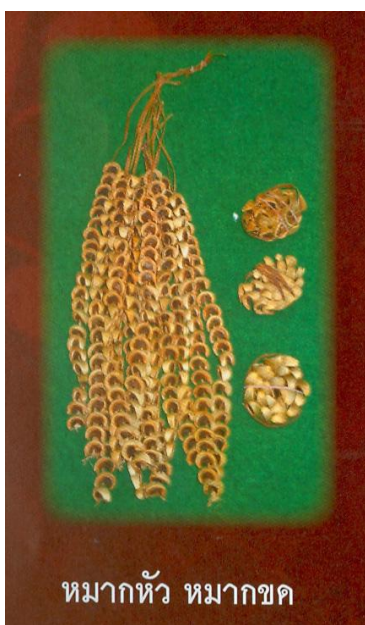
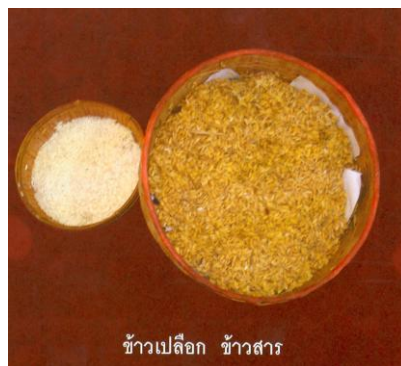
ถ้า 12 ได้แก่ อาโปธาตุ ธาตุน้ำ 12 อย่าง และคุณแม่ 12 คุณแม่ธรณี 12

ถ้า 16 ได้แก่ โสฬสญาณแห่งพระพุทธเจ้า 16 ประการ

ถ้า 32 ได้แก่ อาโปธาตุ 12 รวมกับปฐวิธาตุ 21 อีกนัยหนึ่งคือ คุณแม่ 12 รวมกับคุณพ่อ 21 ความจริงแล้วรวมกันมี 33 แต่ท่านนับปฐวิว่ามีเพียง 20 โดยนับมัตถเก และมัตถอุกทั้งคู่คือ ดูก กระหม่อม และสมอง เป็นอันเดียวกัน ฉะนั้นคนเราจึงมีอาการได้ทั่วถึงสาการคือ อาการ 32 และขวิญคนเราทั้งหมดในตัวก็มี 32 ประการ และคุณอักขระพยัญชนะ 33 แต่เวลาแต่งเป็นพระคาถา ๆ หนึ่งมี 32 คำ

ถ้า 108 ได้แก่ คุณพระพุทธ 56 คุณพระธรรม 38 คุณพระสงฆ์ 14 จึงรวม 108

เครื่องประกอบขันตั้งนั้นจะประกอบด้วย

1. สวยดอกไม้ใส่ข้าวตอกและเทียน จำนวนตามที่กำหนด
2. สวยหมากพลู ใส่พลูสวยละ 4 ใบ หมาก 4 คำ จำนวนตามที่กำหนด
3. เทียนจี๋ผึ้งแท่นัก 1 บาท (15 กรัม) 1 คู่
4. เทียนเล่มกลางหนักเฟือง (12 กรัม) 1 คู่
5. เทียนเล็ก จำนวน 4 คู่ 8 เล่ม
6. ผ้าขาว ผ้าแดง อย่างน้อย 1 คืบ อย่างมาก 1 ธา (1 ม้วนประมาณ 3 เมตร)
7. เบี้ย 1,300 เท่ากับเงิน 12.5 สตางค์ คำลั่นนาวา หวัน
8. หมาก 1,300 คือหมากที่ผ่าแล้วร้อยให้ยาวเป็นสาย ๆ หนึ่งมีประมาณ 24 คำ เรียกหมากหนึ่งร้อย หมากพันสาม คือจำนวน 13 สาย ถ้าหมากหมื่นคือ 100 สาย
9. ข้าวเปลือกแดง (ประมาณ 3 ลิตร) ข้าวสาร 1 ลิตร
10. เงิน ตามนามศักดิ์ 12 สตางค์ (หวัน) สลึง (25 สตางค์) 1 แดบคือเงินรูปอินเดีย เท่ากับ 80 สตางค์ 1 บาท เท่ากับ 100 สตางค์ บาทปลาย 2 สลึง หรือ 6 สลึง แต่ถ้ามียศศักดิ์ หรือมีเงินมาก ค่ายกครูจะมากถึง 300 แต่ปัจจุบันมักใส่ 12 บาท 36 บาท และ 108 บาทเป็นพื้น

ขันตั้งนี้เป็นคำบูชาครู บางพิธีที่ต้องทำแก่ส่วนรวมหรือแก่ผู้มียศ บางครั้งทำพิธีอันสำคัญ เจ้าพิธีอาจจะเรียกคำบูชาสูง

กว่าปกติ เรียกตามภาษาโบราณว่า “ไปขันขึ้น ก๊อบขัน หรือต่างขันขึ้น ” จาก 4 อาจเป็น 8, 12, 32, 36, หรืออาจถึง 108 และวัสดุอื่นก็ต้องเพิ่มขึ้น หรืออาจมีของบูชาพิเศษเช่น มีฉัตร มีช่อ (ธงสามเหลี่ยมเล็ก) มีเทียนเงิน เทียนทอง (เรียกเทียนเงิน เทียนคำ) แทนเทียนเล่มบาท อาจมีกล้วย มีมะพร้าว มีเสื่อใหม่ หม้อใหม่ ขึ้นไปตามแต่จะกำหนดไว้ในตำรา

สาค หมอน น้ำดัน น้ำหม้อ น้ำบาย วิ

ในกรณีที่ทำพิธี ถ้ามีความล่าช้า เช่นทำการรักษาคนไข้ยังไม่ทุเลา สอนวิชาให้แต่ไม่จำ คนโบราณจะบอกว่า “ขันตั้งบ่เติง” ต้องทำการเพิ่มขันขึ้นไปอีก หรือบางทีลูกหลานญาติผู้ป่วยอยากให้หายเร็ว หรือคนที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จเร็ว ก็อาจจะให้สินบน “ก้อบขัน” หรือเพิ่มค่ายกครูขึ้นอีก การเพิ่มจะเพิ่มเป็น 2 เท่าคือ ถ้าขันตั้งบอกว่า 4 เมื่อจะเพิ่มก็เป็น 8 จาก 8 2 เท่าก็เป็น 16 เพิ่ม 16 ขึ้น 2 เท่าก็เป็น 32 ดังนี้แต่ถ้าจะเพิ่มขึ้นจาก 1 เป็น 3 เท่า ถ้าขันตั้งบอกว่า 4 เมื่อเพิ่มก็จะเป็น 12 เพิ่ม 12 ขึ้น 3 เท่าก็เป็น 36 เพิ่มจาก 36 ขึ้น 3 เท่าก็เป็น 108 นั่นเอง

ครูบาอาจารย์กำหนดขันตั้งว่า ถ้าทำพิธีเกี่ยวกับอักษระ อาคม เช่น ลงเลขยันต์ จุดเทียนต่าง ๆ ให้ใช้ขันตั้ง 4 เพราะเป็นคุณธาตุ 4 และคุณอริยสัจ 4

ถ้าทำพิธีเกี่ยวกับการใช้น้ำ เช่น การมนต์น้ำมันต์ให้อาบ ให้ดื่มกิน ใช้ประพรมให้สวัสดิมีโชค ใช้ขันตั้ง 12 เพราะเป็นคุณแม่ 12 และคุณอาโป ชาติุน้ำ 12

ถ้าทำพิธีเกี่ยวกับแก้อาถรรพณ์ รักษาโรคให้หายใช้ขันตั้ง 32 เพราะเกี่ยวกับร่างกายต้องใช้คุณพ่อ คุณแม่รวมกัน คือ คุณพ่อ 21 คุณแม่ 12 หรือคุณปฐวีธาตุดิน 21 คุณอาโปชาติุน้ำ 12

ถ้าเป็นการทำพิธีให้แก่ผู้มียศศักดิ์ มีเดชานุภาพ มีตระกูล มีเพศภาวะสูงกว่าเราให้ใช้ 108 คือเอาคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รวมกันเช่น จะผูกมือบายศรี สืบชาติา จุดเทียนสะเดาะเคราะห์ ให้พระสงฆ์ สมณชีพรามณ์ เจ้าบ้านเจ้าเมือง หรือทำพิธีแก่บ้านเมืองต้องตั้งขันหลวง 108 นี้

เมื่อจะทำพิธีอย่างใด เจ้าพิธีคือ พระสงฆ์ อาจารย์วัด พ่อเลี้ยง (หมอรักษาคณเฐ็บ) ก็จะบอกให้แต่งดาขันตั้ง เมื่อเสร็จแล้วจะทำพิธี ประธานสงฆ์หรือพ่ออาจารย์ พ่อหมอ จะกล่าวคำบูชาครูเรียก “โยงขันตั้ง หรือเียงขัน ” คือยกขันที่จะบูชาครูนั้น ขึ้นเสมอศีรษะ หรือหน้าผากแล้วกล่าวคำบูชาครูเรียกว่า “คำขึ้นขันตั้ง หรือคำโยงขันตั้ง ” ซึ่งมีหลายสำนวนหลายอาจารย์ แล้วจึงเริ่มทำพิธีต่อไปจนเสร็จพิธีจึงปลดขันตั้งคือ ยกขันตั้งนั้นไว้เหนือศีรษะแล้วจึงกล่าวคำปลดขันตั้ง หรือปลงขันตั้ง โบราณปลงขันตั้งต้องคว่ำขันลงจริง ๆ ปัจจุบันกล่าวจบแล้ววางไว้ที่เดิมเป็นเสร็จพิธี

แต่ถ้าหากกิจที่จะทำนั้นไม่เสร็จ ก็จะยังไม่ปลดขันตั้งหรือปลงขันตั้ง ก็จะนำขันตั้งไปไว้ในที่สูง บางทีใส่สาแหรกห้อยไว้จนเสร็จพิธีเมื่อใดจึงปลดขันตั้งหรือปลงขันตั้งเมื่อนั้น

คำโยงขันตั้ง อย่างที่ 1

สิทธิกิจจัง สิทธิกัมมัง สิทธิการิย ตถาคโต สิทธิเตโช ชโยนิจจัง สิทธิลาโภ นิรันตรัง สัพพสิทธิ ปลิทธิเม

คำโยงขันตั้ง อย่างที่ 2

สิทธิกิจจัง สิทธิกัมมัง สิทธิลาโภ ชโย นิจจัง พุทธังสิทธิ ชัมมังสิทธิ สังฆังสิทธิ นมามิรัตนัตถัง พุทธคุณัง ชัมมคุณัง สังฆคุณัง อหังวันทามิ สัพพทา

คำโยงขันตั้ง อย่างที่ 3

โอมสิทธิการ คุรบาอาจารย์เจ้ากุ่มีทั้งครูเทพเมืองลาว ครูฟ้าขาวเมืองใต้ ครูเทพพะไท่ ไตรปิฎะกะลังกา ตักกสีลา ครูพระกุ่ม ครูพระกัน ครูพระกุ่มกัณฑ์ กันธิัพพะยักย์ ตนเปนพระยาทั้ง พระยาบัง จูงมาระวังรักษา

ตรีนิสิงเห สัตตนาเค ปัญจะพิณฺณ นเมวัจจะ เอกะยักขา นวเทวา ปัญจพรัหมา นมามิหังปัตติ ทเวราชา อัญฐะอรหันตา ปัญจะ พุทธา นมามิหัง พุทธะรัง ชัมมะรัง สังฆะรังวิคัง บังสวาหับ

สิทธิกิจจัง สิทธิกัมมัง สิทธิลาภัง สิทธิเตชะเชยยัง สิทธิตถาคโต สิทธิอิติปิโสภควา นโมพุทฺธายะ มะอะอุ สิวััง สิทธิคุณโณ ภวันตุเม โอมเหเต เขวสัพพสิทธิ สวาหะ

คำต่อท้ายโยงขันตั้ง

พุทฺธคุณัง อาราธนาณัง รัชมณฺฑณัง อาราธนาณัง สังฆคุณัง อาราธนาณัง อาจารียคุณัง อาราธนาณัง มาตาปิตาคุณัง
อาราธนาณัง สัพพคุณานิ จะ อาราธนาณัง พุทฺธัง ปะสิทฺธิ เม รัชมัง ปะสิทฺธิ เม สังฆัง ปะสิทฺธิ เม อาจารียัง ปะสิทฺธิ เม มาตาปี
ตะโร ปะสิทฺธิเม สัพพคุณัง ปะสิทฺธิเม สิริระสัง เมติญฺจะหุ

ขออาราธนาคุณพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ คุณครูบาอาจารย์ คุณพ่อแม่ และคุณทั้งหลายทั้งปวง จูงมาตั้งอยู่
กระหม่อมจอมหัวแห่งข้า ปะสิทฺธิ จูงหือสำเร็จ สัพพกิจทั้งมวลแก่ผู้ข้าเทียงแท้ดีหลีแต่เตอะฯ

คำปลดขันตั้ง หรือปลงขันตั้ง

หลังจากทำพิธีเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะมีการปลดขันตั้งหรือปลงขันตั้ง โดยเจ้าพิธีจะยกขันตั้งขึ้นเสมอศีรษะ แล้ว
กล่าวคำปลดขันตั้งดังนี้

พุทฺธังปัจจักขามิ รัชมังปัจจักขามิ สังฆังปัจจักขามิ อาจารียคุณังปัจจักขามิ สัพพคุณาณัง ปัจจักขามิ อหังวันตามิ สิริระสา

บัดนี้ผู้ข้าก็ได้กระทำพิธีสำเร็จเสร็จบวรระมวลดีแล้ว จักขอปลงยังคุณครูบาอาจารย์ไว้กระหม่อมจอมขวัญแห่งผู้ข้า
ก่อนแล แล้วจึงคว่ำขันลง หรือวางขันตั้งไว้เก็บเอาสิ่งที่เราจะเอาออกนั้นอนุญาตให้เขาเป็นเสร็จพิธี

เครื่องขันตั้งพิธีต่าง ๆ

ขันตั้งก่อหรือหล่อพระพุทธรูป

- สวยดอก 4 สวย หมากร 4 (เพิ่มขึ้นได้มากเท่าใดยิ่งดี)
- หมากร 4 ขด 4 ก้อม (ขึ้น)
- เบี้ย 1,300 หมากร 1,300 (เบี้ย 13 ตัว หมากร 13 ไหม)
- เทียนเหลื้มบาท 1 คู่
- เทียนเหลื้มเฟือง 1 คู่
- เทียนหน้อย 4 คู่
- กล้วย 2 หวี มะพร้าว 2 ลูก อ้อย 2 ท่อน
- หม้อใหม่ สาดใหม่ น้ำบวย (กระบวย)ใหม่ ป้าก (ทัพพี)ใหม่
- ผ้าขาว 1 อ้า (1 พับ ประมาณ 3 เมตร) ผ้าแดง 1 อ้า
- ข้าวเปลือกหมื่น (10 ลิตร) ข้าวสารพัน (1 ลิตร)

- เงินแต่งตามยศคือ 300 กัศิ 600 กัศิ เงิน 1,000 (ทอง) ค่ำ 1,000 กัศิ เงิน 1,200 กัศิ เครื่องครัวทั้งหลายฟุ้งนี้ก็ให้ โท (เพิ่ม) ขึ้นตามชั้นอันใหญ่ตั้งไว้ให้เป็นกัมมสิทธิ์ (ความสำเร็จความดีงาม) แก้วดวงอาราม

ครั้นกระทำตามวิธีอุปเทศเป็นดังกล่าวมานี้ พระพุทธพิมสารูปเจ้าฟุ้งนั้นก็จึ่งรุ่งเรืองมีศรี (ศรี) เตชะ อานุภาพขึ้น

กว้างขวาง วุฒิจำเจริญแก้วดวงอารามและเจ้าศรัทธา (เจ้าภาพ) ผู้เบิกสร้างเปงนั้นแล (ปริวรรตจากพับสาโบราณ วิชาตุคำ)

ขันตั้งต่างฉัตรธาตุ (ยกฉัตรพระเจดีย์)

ที่นี้จักกล่าวยังอุปเทศ วันต่างฉัตรมหาเจดีย์ะ อันสร้างใหม่ก็ดี แม้นอันเก่าได้เลิกล้าง หยดยา (บูรณ ซ่อมแซม) แถมใหม่ก็ดี ใคร่ห้อมี ศรี เตชะ กับดวงอารามสัณฐานบ้านเมืองคังอันหื้อตั้งขันหลวง

- สวดยดอก 16 สวดยพลูหมาก 16
- หมาก 16 ขด 16 ก้อม
- เบี้ยหมื่น หมากหมื่น (เบี้ย 100 ตัว หมาก 100 ไหม)
- เทียนเหล้มบาท 104 เล่ม
- เทียนเงิน 2 คู่ เทียนคำ 2 คู่
- เทียนน้อย 16 คู่
- กล้วยเครือ พรวัวเครือ (มะพร้าว 1 ทะลาย)
- สาตใหม่ 4 ผืน หม้อใหม่ 4 ลูก วิ 4 ใบ น้ำดัน (คนโท)ใหม่ 4
- ผ้าขาว 2 อำ ผ้าแดง 2 อำ
- ข้าวเปลือกหมื่น ข้าวสารพัน
- เงิน 1,000 ค่ำร้อย (ทองคำเปลว 100 แผ่น) (ปริวรรตจากพับสาของวิชาตุคำ)

ขันตั้งถอนพระพุทธรูป วิหาร เจดีย์ แท่นแก้วอุโบสถ

- สวดยดอก 16 สวดย
- สวดยหมาก-พลู 16 สวดย หมาก 16 ขด 16 ก้อม
- เบี้ยหมื่น (จำนวน 100 ตัว) หมากหมื่น (จำนวน 100 ไหม)
- เทียนเหล้มบาท 8 คู่ (16 เล่ม) เหล้มเฟื้อง 16 คู่ (32 เล่ม)
- เทียนน้อย 108 เล่ม

- ผ้าขาว 1 อัน ผ้าแดง 1 อัน (อย่างละ 3 เมตร)
- ข้าวเปลือกต่าง (1 กระบุง ประมาณ 20 ลิตร) ข้าวสารแดง (ประมาณ 3-5 ลิตร)
- เงิน 300 ตำ 3 ชีก (ทองคำเปลว 30 แผ่น)
- ช่อ 16 ตัว นัตร 1 คัน
- สาตใหม่ หม้อใหม่ น้ำตั้น มะพร้าว 1 กระแฉง (ทลาย) กล้วย 1 เครือ อ้อย 1 แบก (4-5 เล่มมัดรวมกัน)

ขันตั้งกินอ้อพะญา

- สวดยดอกไม้ รูปเทียน 36 สวดยหมากพลู 36
- เบี้ย 1,300 หมาก 1,300
- เทียนเหล็บบาท 1 คู่ เหล็มเฟื่อง 1 คู่ เทียนเล็ก 8 คู่
- ผ้าขาววา ผ้าแดงวา
- ข้าวเปลือกหมื่น ข้าวสารพัน
- กล้วย 3 หวี อ้อย 3 ท่อน พรวัว 3 ลูก
- เงิน 300

ขันตั้งอบรมสมโภชพระพุทธรูป (บวชพระเจ้า)

- สวดยดอกไม้ รูปเทียน 16 ถี่ได้ 32 ถี่ได้ หรือ 108
- เบี้ยหมื่น หมากหมื่น เทียนเงิน เทียนคำ อย่างละคู่ เทียนเหล็บบาท 4 คู่ เหล็มเฟื่อง 8 เหล็มหน้อย 16 คู่
- ผ้าขาว 1 อัน ผ้าแดง 1 อัน
- ข้าวเปลือกหมื่น ข้าวสารพัน
- กล้วย 1 เครือ มะพร้าว 1 กระแฉง อ้อย 1 แบก (8 ท่อน)
- เงิน 300 ขึ้นถึง 1,000
- สาตใหม่ หม้อใหม่ หมอนใหม่ น้ำบวยใหม่

ขันตั้งถอนขี้ด

- สวดยดอก 36 สวดยหมากพลู 36
- เบี้ย 1,300 (จำนวน 13 ตัว เบี้ย 1 ตัวมีค่า 100 เบี้ย 1,300 คือเบี้ย 13 ตัว)
- หมาก 1,300 (จำนวน 13 ไหม หมาก 1 ไหมมีค่า 100 หมากพันสามคือหมาก 13 ไหม)
- ผ้าขาววา ผ้าแดงวา (ผืนละ 2 เมตร)

- ข้าวเปลือกหม่น (10 ลิตร) ข้าวสารแดง (3 ลิตร)
- เทียนเหลื้บบาท 1 คู่ เหลื้บเพื้อง 1 คู่ เทียนเลื้ก 4 คู่
- เงิน 300 ค่ำ 3 ซื้ก น่ำสั้มป๋อย 1 สลูง
- สาดใหม่ หมอนใหม่ น่ำคั้นใหม่ วี น่ำบวย ป้าก (ทัพพี)
- กลั้วยเครีอ มะพร้าวคะแนง อ้อย 4 เลื้ม

ขันตั้งถอนผีตายธรรมชาติ

- สวขหมากพลู 4 สวขดอก 4
- เบื้ย 1,300 หมากพัน 1,300
- ผ้าขาว 1 ซั้น ผ้าแดง 1 ซั้น
- ข้าวเปลือก 1 กอบ ข้าวสาร 1 กอบ (ใส่ในควักใบตองหรือถุง)
- เงิน 36 บาท
- เทียนเหลื้บบาท 1 คู่ เหลื้บเพื้อง 1 คู่ เทียนเหลื้บเลื้ก 4 คู่

ขันตั้งถอนผีตายปัสสาวะ

(ตายโหง ถูกอารุข ตกน้ำ ตกต้นไม้ นั่งตาย หลับตาย ไฟถูด ไฟผ่า)

- สวขหมากพลู 36 สวขดอก 36
- เบื้ย 1,300 หมาก 1,300
- ผ้าขาววา ผ้าแดงวา
- เทียนเหลื้บบาท 3 คู่ เหลื้บเพื้อง 3 คู่ เทียนเลื้ก 36 เลื้ม
- ข้าวเปลือกแดง (3-5 ลิตร) ข้าวสารลิตร
- เงิน 300 บาท

ขันตั้งสืบชาติคน

- สวขดอก 4 สวขหมากพลู 4 หมาก 4 ขด 4 กั้อม
- เบื้ย 1,300 หมาก 1,300
- ผ้าขาว ผ้าแดง
- ข้าวเปลือกแดง ข้าวสารลิตร

- เทียนเหล็บบาท 1 คู่ เทียนเหล็มเฟื่อง 1 คู่ เทียนหน้อย 4 คู่
- เงิน 108 บาท

ขันตั้งสืบชาติาหมู่บ้าน

- สวดยดอก 12 สวดย สวดยหมากพลู 12 สวดย
- เบี้ย 1,300 หมาก 1,300
- ผ้าขาววา ผ้าแดงวา
- ข้าวเปลือกหมื่น (10 ลิตร) ข้าวสารพัน (1 ลิตร)
- เทียนเหล็บบาท 2 คู่ เหล็มเฟื่อง 2 คู่ เทียนหน้อย 8 คู่
- เงิน 300 บาท คำซึก 1 เท่ากับ 30 แผ่น
- กล้วย 3 หวี มะพร้าว 3 ลูก

ขันตั้งสืบชาติาเมือง

- สวดยหมาก 36 สวดยพลู 36
- เบี้ยหมื่น หมากหมื่น
- ผ้าขาว 1 ฮ้า ผ้าแดง 1 ฮ้า (ผืนละ 3 เมตร)
- ข้าวเปลือกนง (20 ลิตร) ข้าวสารแดง (3-5 ลิตร)
- เทียนเงิน 1 คู่ เทียนคำ 1 คู่ เทียนเหล็บบาท 4 คู่ เหล็มเฟื่อง 8 คู่ เทียนหน้อย 16 คู่ ซ่อนคำ 1 ใบ
- เงิน 1,000 คำร้อย (ทองคำเปลว 100 แผ่น)
- สาตใหม่ หมอนใหม่ น้ำดันใหม่ หม้อใหม่ น้ำบายใหม่
- กล้วย 5 หวี มะพร้าว 5 ลูก อ้อย 5 เล่ม

ขันตั้งไหว้ครูขอประจำปี

สวดยดอกไม้ ฐูปเทียน 16 สวดย

สวดยหมากพลู 16 สวดย

ข้าวเปลือกข้าวสารอย่างละ 1 อ้อง (กระทง)

ผ้าขาวยาว 1 วา 1 ผืน

ผ้าแดงยาว 1 ผืน

กล้วย 1 เครือ

มะพร้าว 1 ทะลาย

หัวหมู 1 หัว

ไก่ 4 ตัว

เหล้า 1 ไห

ข้าวเหนียวหนึ่ง 1 ก่อง

น้ำส้มป่อย 1 ชัน

เครื่องดนตรีประกอบการขอ ได้แก่ ปี่จุม ชิ่ง สะล้อ ขลุ่ย

ขันตั้งไหว้ครูก่อนแสดงขอ

สวดดอกไม้ ธูปเทียน 16 สวย

สวดหมากพลู 16 สวย

ข้าวเปลือกข้าวสารอย่างละ 1 อั่ง (กระทง)

ผ้าขาวยาว 1 วา 1 ผืน

ผ้าแดงยาว 1 ผืน

กล้วย 1 เครือ

มะพร้าว 1 ทะลาย

หัวหมู 1 หัว

ไก่ 4 ตัว

เหล้า 1 ไห

ข้าวเหนียวหนึ่ง 1 ก่อง

น้ำส้มป่อย 1 ชัน

สาต (เสื่อ) 1 ผืน

เงิน 36 บาท

พริก กระเทียม เกลือ หัวหอม อย่างละเล็กน้อย

ขันธูมา

ขันธูมา คือพานดอกไม้ รูปเทียน ข้าวตอกที่จัดไว้เพื่อขอขมาลาโทษต่อวัตถุหรือบุคคลในโอกาสต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิดเป็นบาปกรรมต่อตนเองและแก่ส่วนรวม

ขันธูมาจะใช้ภาชนะทำด้วยวัสดุใดก็ได้ ส่วนมากใช้พานเงิน พานไม้ เพราะพระจับแล้วไม่เป็นอาบัติ ถ้าพานอื่นๆ เป็นวัตถุอนามาส อันภิกษุไม่ควรจับต้อง นำพานมาจัดดอกไม้ตามแต่เราจะขอมาต่อสิ่งใด โดยจะจัดดอกไม้เป็นส่วนตามที่เราทำการขอขมา

สิ่งที่นิยมนขอธูมา คือ พระแก้ว 5 จำพวก (5 โกฐาสัก) พระรัตนตรัย (แก้วตั่ง 3) กรั้วทานที่ถวายพระสงฆ์
พระสงฆ์ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เทวดาอารักษ์เจ้าที่ ครูบาอาจารย์ คนเฒ่า คนแก่ พ่อแม่ คนเจ็บไข้ใกล้ตาย

แหล่งที่มา

พระครูอดุลสืลกิตติ์.2552. **สาระล้านนาคติ : ภาคพิธีกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : กองทุนพระครูอดุลสืลกิตติ์.